

2020-04-21

B E S L U T

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt
genom styrelsens ordförande
106 55 Stockholm

FI Dnr 18-16720
Delgivning nr 1

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Varning och sanktionsavgift

Finansinspektionens beslut (att meddelas den 22 april 2020 kl. 08.00)

1. Finansinspektionen ger Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, (516406-0948) en varning.

(18 kap. 1 och 2 §§ försäkringsrörelselagen [2010:2043])

2. Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, ska betala en sanktionsavgift på 35 000 000 kronor.

(18 kap. 16 § försäkringsrörelselagen)

Hur man överklagar, se *bilaga 1*.

Sammanfattning

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt (Skandia Liv eller bolaget) har tillstånd av Finansinspektionen att driva försäkringsrörelse i enlighet med försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Finansinspektionen har undersökt om Skandia Liv, under perioden från och med fjärde kvartalet 2016 till och med tredje kvartalet 2019, har följt reglerna för beräkning av försäkringstekniska avsättningar, för beräkning av solvenskapitalkravet för annullationsrisk och för att upprätta försäkringstekniskt beräkningsunderlag. I enlighet med vad som närmare framgår av detta beslut, visar utredningen att bolaget har överträtt reglerna.

Överträdelserna är allvarliga. Finansinspektionen bedömer att det finns skäl att ingripa mot bolaget genom att meddela bolaget en varning i förening med en sanktionsavgift på 35 miljoner kronor.

1 Bakgrund

1.1 Bolagets verksamhet

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, (Skandia Liv eller bolaget) är ett svenskt livförsäkringsbolag som har tillstånd av Finansinspektionen att driva försäkringsrörelse i enlighet med försäkringsrörelselagen (2010:2043), FRL. Tillståndet gäller direkt och indirekt livförsäkringsrörelse i livförsäkringsklasserna I a (livförsäkring), I b (tilläggsförsäkring) och IV (lång sjuk- och olycksfallsförsäkring) samt direkt och indirekt skadeförsäkringsrörelse i skadeförsäkringsklasserna 1 (viss olycksfallsförsäkring) och 2 (viss sjukförsäkring).

Skandia Liv bedriver verksamhet i hela Sverige och har sitt huvudkontor i Stockholm. Bolaget erbjuder huvudsakligen tjänstepensionsförsäkringar samt privata pensionsförsäkringar och gruppförsäkringar (övrig livförsäkring¹).

Skandia Liv är ett ömsesidigt försäkringsbolag, vilket innebär att det är försäkringstagarna som äger bolaget. Allt överskott går till bolagets försäkringstagare. Bolaget är moderbolag till bland annat Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och Skandiabanken Aktiebolag (publ).

Av årsredovisningen för räkenskapsåret 2019 framgår att Skandia Livs omsättning var cirka 34 miljarder kronor och att de försäkringstekniska avsättningarna i bolaget uppgick till cirka 288² miljarder kronor. Bolaget hade i snitt 1 422 anställda under räkenskapsåret.

1.2 Skandia Livs rapportering av väsentlig händelse

Den 18 januari 2017 rapporterade Skandia Liv en så kallad väsentlig händelse³ till Finansinspektionen⁴. Rapporteringen avsåg en förändring av solvenskapitalkravet som Skandia Liv hade genomfört vid utgången av år 2016. Förändringen innebar att Skandia Liv frångick sitt tidigare sätt att beräkna solvenskapitalkravet, vilket ledde till att kapitalkravet för annullationsrisk sjönk från 16,8 miljarder till noll kronor. Skandia Liv informerade också Finansinspektionen om att bolaget hade beslutat att öka de försäkringstekniska avsättningarna för att ta hänsyn till annullationer, men ansåg inte att detta utgjorde en väsentlig händelse.

¹ Med övrig livförsäkring avses livförsäkring som inte är tjänstepensionsförsäkring och som omfattas av Solvens 2-regelverket, se avsnitt 2 Tillämpliga bestämmelser nedan.

² Varav 206 miljarder kronor avser tjänstepension och 82 miljarder kronor övrig livförsäkring.

³ Enligt 4 kap. 3 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:13) om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse ska ett försäkringsföretag så snart som möjligt lämna upplysningar till Finansinspektionen när sådana händelser inträffar som medför, eller kan komma att medföra väsentliga förändringar i företagets verksamhet och resultat, riskprofil eller företagsstyrningssystem.

⁴ FI dnr 17-1347.

Med anledning av vad som kom fram om nedsättningen av solvenskapitalkravet i Skandia Livs rapport om väsentlig händelse, påbörjade Finansinspektionen en kommunikation med bolaget inom ramen för den löpande tillsynen.

Under våren 2017 hölls flera möten med Skandia Liv, där bolaget presenterade förändringen av solvenskapitalkravet närmare för Finansinspektionen. Vid ett möte i juni 2017 meddelade Finansinspektionen att myndigheten skulle analysera de rättsliga aspekterna och återkomma till Skandia Liv.

I december 2017 meddelade Finansinspektionen vid ett möte med Skandia Liv att bolaget inte kunde bortse från ett solvenskapitalkrav för annullationsrisk. Finansinspektionen upplyste också om att det inte kunde anses som förenligt med Solvens 2-förordningen att bolaget skulle utgå från att det inte skulle göra några utbetalningar till följd av annullationer vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar. Finansinspektionen tydliggjorde särskilt att det var Skandia Livs ansvar att besluta hur bolaget skulle gå vidare utifrån den återkoppling som myndigheten lämnade. Skandia Liv åtog sig att återkomma.

I februari 2018 kom Skandia Liv in med en skrivelse och ett underlag till Finansinspektionen. Vid ett möte samma månad presenterade bolaget en justerad beräkningsmodell. Skandia Liv angav på mötet att bolaget skulle återkomma till Finansinspektionen med underlag för den justerade modellen, och ett möte mellan bolagets och Finansinspektionens aktuarier bokades också in till i början av mars 2018.

Inför mötet i mars kom bolaget in med ett underlag, i vilket bolaget bland annat vidhöll sin tidigare inställning att de försäkringstekniska avsättningarna inte skulle påverkas av en variation i andelen annullationer. Finansinspektionen ifrågasatte såväl slutsats som underlag, men Skandia Liv fortsatte att vidhålla sin uppfattning.

I slutet av augusti 2018 beslutade Finansinspektionen att öppna en undersökning mot Skandia Liv med anledning av vad som kommit fram i tillsynen efter bolagets rapportering av den väsentliga händelsen.

1.3 Ärendet

Finansinspektionen informerade den 4 oktober 2018 Skandia Liv om att myndigheten avsåg att genomföra en undersökning i syfte att granska bolagets metod för att beräkna försäkringstekniska avsättningar och solvenskapitalkravet i fråga om annullationsrisk samt det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. Undersökningen omfattade perioden från och med det tredje kvartalet 2016 till och med det tredje kvartalet 2019 och endast den del av verksamheten som avsåg övrig livförsäkring⁵.

⁵ Se not 1 ovan.

I aviseringsbrevet till Skandia Liv ställde Finansinspektionen ett antal frågor utifrån de uppgifter som kommit fram vid rapporteringen av den väsentliga händelsen och den kommunikation som därefter följde mellan Skandia Liv och Finansinspektionen. Skandia Livs svar på aviseringsbrevet kom in till myndigheten den 24 oktober 2018.

Den 17 juni 2019 skickade Finansinspektionen en avstämningsskrivelse till bolaget. Skandia Livs svar på skrivelsen kom in till Finansinspektionen den 6 september 2019.

Finansinspektionen underrättade Skandia Liv den 15 november 2019 om att undersökningsärendet överlämnats till rättsavdelningen inom verksamhetsområdet Försäkring hos Finansinspektionen för sanktionsprövning.

Den 23 januari 2020 skickade Finansinspektionen en begäran om yttrande till Skandia Liv, som därmed fick möjlighet att yttra sig över omständigheterna i sak samt över Finansinspektionens preliminära bedömningar och övervägande om att ingripa mot bolaget. Skandia Liv yttrade sig till Finansinspektionen den 13 februari 2020.

2 Tillämpliga bestämmelser

Regleringen för försäkringsföretag har i stor utsträckning sin grund i gemenskapsrätten genom det s.k. Solvens 2-direktivet⁶. I direktivet finns bestämmelser om delegering av befogenheter till Europeiska kommissionen (kommissionen) för att anta genomförandeåtgärder, det vill säga att anta delegerade akter och genomförandeakter i enlighet med artiklarna 290 och 291 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Kommissionen har mot den bakgrunden antagit en delegerad akt, Solvens 2-förordningen⁷, och ett flertal genomförandeakter.

Solvens 2-direktivet har genomförts i svensk rätt genom bestämmelser i FRL, försäkringsrörelseförordningen (2011:257) och Finansinspektionens föreskrifter, bland annat Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse (försäkringsföreskrifterna).

Tillämpliga bestämmelser för försäkringsföretag finns således i flera olika rättsakter i ett nivåindelad regelverk, det så kallade Solvens 2-regelverket, där de olika delarna kompletterar varandra.

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II).

⁷ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II).

Målet med Solvens 2-regelverket är att se till att försäkringsföretag kan stå för sina förpliktelser och därmed ge försäkringstagarna ett gott skydd.⁸ Regelverket tar sin utgångspunkt i en solvensbalansräkning som bygger på marknadsvärderade skulder och tillgångar. Solvensbalansräkningen är en särskild redovisning för tillsynsändamål. Redovisningen ska omfatta hela balansräkningen, det vill säga såväl tillgångar som skulder, inklusive försäkringstekniska avsättningar.

Ett försäkringsföretags skulder utgörs till den allra största delen av åtaganden till försäkringstagarna enligt försäkringsavtal. Försäkringsföretaget ska på balansräkningens skuldsida göra försäkringstekniska avsättningar med anledning av sina ingångna försäkringsavtal.

Bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar och solvenskapitalkrav finns i FRL, Solvens 2-förordningen och försäkringsföreskrifterna. Bestämmelser om försäkringstekniskt beräkningsunderlag finns i FRL och försäkringsföreskrifterna.

Ett livförsäkringsföretag kan bedriva verksamhet som omfattar såväl tjänstepension som övrig livförsäkring. För den del av verksamheten som omfattar tjänstepension finns övergångsregler, som innebär att företaget inte behöver tillämpa Solvens 2-regelverket full ut på denna del av verksamheten. Övergångsreglerna innebär att företagen i stället ska tillämpa delar av den äldre, numera upphävda, lydelsen av FRL, samt i vissa fall delar av Finansinspektionens äldre föreskrifter. Skandia Liv bedriver, som framgår i avsnitt 1.1 ovan, både tjänstepensionsverksamhet och övrig livförsäkringsverksamhet.

Finansinspektionen redogör närmare för de bestämmelser som myndigheten tillämpar vid prövningen av detta ärende under respektive avsnitt nedan och i *bilaga 2*.

3 Finansinspektionens bedömning

3.1 Brister vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Inledning

Finansinspektionen har i denna del att ta ställning till om Skandia Liv har brutit i sin regelefterlevnad genom att inte ta hänsyn till annullationer vid beräkningen av den bästa skattningen av framtida kassaflöden och därmed inte har uppfyllt kravet på en ansvarsfull beräkning av försäkringstekniska avsättningar.

Skandia Liv har, som bolaget slutligen bestämt sin inställning, medgett att annullationer har påverkan på beräkningen av bästa skattningen och därmed även på de försäkringstekniska avsättningarna. Skandia Liv har dock invänt att

⁸ Prop. 2015/16:9 s. 180.

bolaget har gjort en avsättning av viss storlek i de försäkringstekniska avsättningarna för att täcka annullationsrisken (se även avsnitt 4.2).

Tillämpliga bestämmelser

Det framgår av 5 kap. 3 § FRL att ett försäkringsföretag ska göra försäkringstekniska avsättningar som motsvarar företagets åtaganden enligt ingångna försäkringsavtal. Begreppet *åtagande*, som används i FRL, motsvaras i Solvens 2-förordningen av begreppet *försäkringsförpliktelse*. I detta beslut används de båda begreppen synonymt.

Beräkningen av företagets försäkringstekniska avsättningar ska enligt 5 kap. 4 § FRL grundas på antaganden om riskmått, räntesatser och driftskostnader som var för sig är ansvarsfulla, tillförlitliga och objektiva. Bestämmelsen anses vara ett uttryck för den försäkringsrättsliga principen om ansvarsfull beräkning.⁹

De försäkringstekniska avsättningarna ska enligt 5 kap. 5 § första stycket och 6 § första meningen FRL utgöra summan av en bästa skattning av framtida kassaflöden¹⁰ och en riskmarginal. Bästa skattningen ska motsvara det förväntade nuvärdet av de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

När ett företag beräknar bästa skattningen enligt 5 kap. 6 § FRL ska det enligt 4 kap. 4 § försäkringsföreskrifterna beakta alla inkommande och utgående kassaflöden som krävs för att slutligt reglera försäkringsåtagandena. Alla ersättningar som företaget förväntar sig att betala ut, oavsett om de är garanterade genom avtal eller inte, ska beaktas vid beräkningen.

Det framgår av 4 kap. 6 § första stycket försäkringsföreskrifterna att försäkringsföretaget när det beräknar bästa skattningen ska använda realistiska antaganden.

För att antaganden ska anses vara realistiska när företaget tillämpar 4 kap. 6 § försäkringsföreskrifterna ska de uppfylla villkoren i bland annat artiklarna 22.1 a, 22.1 c och 22.1 e i Solvens 2-förordningen¹¹.

Bedömning

De försäkringstekniska avsättningarna ska ta hänsyn till annullationer

Det framgår av tillämpliga bestämmelser att ett försäkringsföretag ska göra försäkringstekniska avsättningar. När företaget beräknar dessa avsättningar,

⁹ Se prop. 2015/16:9 s. 239.

¹⁰ Kassaflöden kan exempelvis utgöras av utbetalningar till försäkrings- och förmånstagare, premiebetalningar samt skatt- och kostnadsprognoser.

¹¹ Artikel 22.1 i Solvens 2-förordningen hänvisar till artikel 77.2 i Solvens 2-direktivet, som har genomförts i 4 kap. 6 § försäkringsföreskrifterna.

utgör bästa skattningen av framtida kassaflöden (bästa skattningen) en del. Företaget ska använda realistiska antaganden om olika riskmått, såsom till exempel risken för att försäkringsavtal upphör i förtid (s.k. annulation), till grund för beräkningen av bästa skattningen. Alla inkommande och utgående kassaflöden som krävs för att reglera företagets försäkringsåtaganden ska beaktas.

Ett försäkringsavtal kan annulleras antingen genom att hela eller delar av försäkringskapitalet återköps eller flyttas till ett annat försäkringsföretag. Med *återköp* menas uttag ur en kapitalförsäkring. En *flytt* innebär att försäkringskapitalet i en pensionsförsäkring flyttas till ett annat försäkringsföretag under försäkringstiden. En *annulation*, oavsett om det rör sig om återköp eller flytt, innebär alltid en påverkan på försäkringsföretagets kassaflöden.

Antaganden om andelen annullationer utgör en uppskattning av bland annat hur mycket kapital som kan komma att gå ut ur bolaget till följd av annullationer och ska, bland andra antaganden, ligga till grund för bolagets beräkning av den bästa skattningen av framtida kassaflöden och därmed även bolagets försäkringstekniska avsättningar (jfr 5 kap. 4 § FRL och 4 kap. 6 § försäkringsföreskrifterna). Andelen annullationer påverkar även t.ex. intäkt- och kostnadskassaflöden, eftersom det finns såväl intäkter som kostnader kopplade till ett försäkringsavtal som annulleras. Eftersom andelen annullationer påverkar olika kassaflöden och bolagets finansiella situation i dess helhet är det särskilt viktigt att bolagets antaganden om annullationer blir så rättvisande som möjligt.

Trots förekomsten av annullationer hos Skandia Liv beslutade bolaget, som framgått, att fastställa antagandet om annullationer till noll vid beräkningen av bästa skattningen, och följaktligen för de försäkringstekniska avsättningarna. Skandia Liv har motiverat beslutet med att bolaget hade som målsättning att de försäkringstekniska avsättningarna skulle vara annullationsneutrala, det vill säga att avsättningarna inte skulle påverkas av förändringar i antalet annullationer.

Med hänsyn till att annullationer med nödvändighet alltid påverkar ett försäkringsföretags kassaflöden har Finansinspektionen vid upprepade tillfällen sedan 2017 invänt mot Skandia Livs ståndpunkt att bolagets försäkringstekniska avsättningar inte påverkas av förändringar i antalet annullationer. Efter omfattande och långdragen kommunikation mellan bolaget och Finansinspektionen har numera även Skandia Liv medgett att annullationer har påverkan på beräkningen av bästa skattningen och därmed även på de försäkringstekniska avsättningarna.

Endast realistiska antaganden ska ligga till grund för beräkningen

För att uppfylla kravet på en ansvarsfull beräkning av försäkringstekniska avsättningar ska ett försäkringsföretag använda realistiska antaganden till grund för beräkningen. För att ett antagande ska anses som realistiskt ska det uppfylla kraven i artikel 22.1 i Solvens 2-förordningen. Enligt artikeln ska ett

försäkringsföretag kunna förklara och motivera vart och ett av de antaganden som det har använt, med beaktande av antagandets betydelse, den osäkerhet som är förknippad med antagandet samt relevanta alternativa antaganden.

Annulationsantagandet är av mycket stor betydelse för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna och medför ett krav på att bolaget utförligt kan förklara och motivera det.

Finansinspektionen konstaterar att de antaganden som läggs till grund för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna inte ska fastställas i syfte att uppnå ett visst resultat. Antagandena ska i stället i så stor utsträckning som möjligt återspegla de verkliga förhållandena i bolaget. Ett antagande om sannolikheten för framtida annullationer ska därför fastställas bland annat med hänsyn till bolagets tidigare annullationer och omständigheter som kan komma att påverka sannolikheten för kommande annullationer. Som framgått har Skandia Liv fastställt sitt annulationsantagande till noll, trots att bolagets egen statistik visar att det förekommer annullationer i bolaget. Mot denna bakgrund har inte de skäl som Skandia Liv anfört sin grund i de verkliga förhållandena i bolaget. Finansinspektionen anser därför att Skandia Liv inte har förmått att förklara och motivera sitt antagande på det sätt som krävs enligt artikel 22.1 a i Solvens 2-förordningen.

Skandia Liv har sedan undersökningen inletts instämt i Finansinspektionens bedömning att företagsspecifik information om annulationsfrekvensen återspeglar egenskaperna hos Skandia Livs portfölj¹² bättre än information som inte är begränsad till förhållandena i bolaget. Den omständigheten att bolaget, trots att det har försäkringsavtal som kan annulleras i sin portfölj, har bestämt annulationsantagandet till noll innebär att antagandet inte har baserats på egenskaper hos portföljen på det sätt som krävs enligt artikel 22.1 c i Solvens 2-förordningen.

Enligt artikel 22.1 e i Solvens 2-förordningen ska ett antagande för att anses som realistiskt på ett adekvat sätt återspegla eventuella underliggande osäkerheter i kassaflödena. Ett annulationsantagande som har bestämts till noll utan någon analys av faktorer som kan komma att påverka antagandet kan inte anses återspegla eventuella underliggande osäkerheter i de kassaflöden som beror av antagandet på ett sådant sätt som anges i artikeln.

Eftersom Skandia Livs annulationsantagande inte har uppfyllt kraven i artiklarna 22.1 a, 22.1 c och 22.1 e i Solvens 2-förordningen är antagandet inte att anse som realistiskt vid beräkningen av bästa skattningen. Skandia Liv har därmed inte uppfyllt kravet på att använda realistiska antaganden vid beräkningen av bästa skattningen enligt 4 kap. 6 § försäkringsföreskrifterna.

I enlighet med vad som nu redovisats har Skandia Liv använt ett annulationsantagande som inte är att anse som realistiskt som grund för sin

¹² Begreppet portfölj i Solvens 2-förordningen kan i detta sammanhang motsvara begreppet bestånd.

beräkning av bästa skattningen och försäkringstekniska avsättningar. Det innebär med nödvändighet att bolaget inte heller har uppfyllt kravet på en ansvarsfull beräkning enligt 5 kap. 4 § FRL.

Samtliga kassaflöden har inte beaktats på ett korrekt sätt

Eftersom det förekommer annullationer av försäkringsavtal i bolaget uppstår kassaflöden som krävs för att slutligt reglera försäkringsåtagandena. Den omständigheten att Skandia Liv har fastställt annullationsantagandet till noll innebär att även kassaflödet till följd av annullationer blir noll vid beräkningen av bästa skattningen. Skandia Liv har således inte beaktat alla inkommande och utgående kassaflöden som krävs för att slutligt reglera försäkringsåtagandet vid beräkningen av bästa skattningen på det sätt som krävs enligt 4 kap. 4 § försäkringsföreskrifterna.

Tidsperioden då överträdelserna begåtts

I enlighet med den inställning som Skandia Liv numera gett uttryck för har Skandia Liv förklarat att bolaget ändrar sin beräkning och sina avsättningar från och med det fjärde kvartalet 2019. Det påverkar dock inte bedömningen att bristerna har förelegat från och med fjärde kvartalet 2016 till och med i vart fall tredje kvartalet 2019.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedömer Finansinspektionen att Skandia Liv har brutit i sin regelefterlevnad genom att inte ta hänsyn till annullationer vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Detta då bolaget inte har använt sig av realistiska antaganden samt inte har beaktat alla inkommande och utgående kassaflöden vid beräkningen av bästa skattningen. Vad Skandia Liv har invänt om att bolaget har gjort en avsättning av viss storlek medför ingen annan bedömning.

3.2 Beräkning av solvenskapitalkravet för annullationsrisk

Inledning

Finansinspektionen har i denna del att ta ställning till om Skandia Liv har brutit i sin regelefterlevnad genom att inte ha beaktat annullationsrisk vid beräkning av solvenskapitalkravet, med följd att kapitalkravet för försäkringsrisker har blivit felberäknat.

Skandia Liv har i denna del invänt att bolaget har avvaktat Finansinspektionens återkoppling om beräkningen av bästa skattningen och solvenskapitalkravet för annullationsrisk (se även avsnitt 4.2).

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Det framgår av 7 kap. 1 § FRL att ett försäkringsföretag ska ha en kapitalbas som minst uppgår till ett solvenskapitalkrav, beräknat enligt 8 kap. 1 § FRL.

Solvenskapitalkravet ska enligt 8 kap. 1 § FRL utgöra den minsta storlek på det medräkningsbara primärkapitalet som krävs för att försäkringsföretaget med 99,5 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar (skyddsnivå). Skyddsnivån ska även beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för var och en av de risker som ingår i solvenskapitalkravet.

Det framgår av 8 kap. 2 § FRL att solvenskapitalkravet ska beräknas med beaktande av alla mätbara risker som försäkringsföretaget är utsatt för. Bland annat ska försäkringsrisker beaktas (8 kap. 2 § andra stycket 1 FRL).

Det framgår av 8 kap. 4 § FRL att solvenskapitalkravet ska beräknas enligt en standardformel som anges i 5 §, om inte Finansinspektionen har beslutat annat. Enligt 8 kap. 5 § FRL ska solvenskapitalkravet beräknat enligt standardformeln utgöra summan av ett primärt solvenskapitalkrav och ett kapitalkrav för operativ risk, minskat med ett justeringsbelopp.

Vid beräkningen av det primära solvenskapitalkravet ska enligt 8 kap. 6 § 1 FRL ett kapitalkrav för försäkringsrisk ingå. Kategorin försäkringsrisker består bland annat av kategorin livförsäkring (prop. 2015/16:9 s. 588).

Enligt 7 kap. 21 § 6 försäkringsföreskrifterna ska annullationsrisk inom försäkring täckas av kapitalkravet för livförsäkringsrisk.

I 7 kap. 22 § försäkringsföreskrifterna anges att bestämmelser om beräkning av kapitalkrav för livförsäkringsrisk finns i artiklarna 136–143 i Solvens 2-förordningen.

Närmare bestämmelser om grunderna för beräkning av kapitalkravet för annullationsrisk finns i artikel 142 i Solvens 2-förordningen.

Bedömning

Ett försäkringsföretag ska beräkna ett solvenskapitalkrav, som ska uppgå till angiven skyddsnivå. Solvenskapitalkravet syftar till att säkerställa att företaget har en tillräcklig kapitalbas (buffertkapital) för att täcka alla oförutsedda förluster i verksamheten (prop. 2015/16:9 s. 586). Det innebär att solvenskapitalkravet ska spegla hur mycket kapital ett försäkringsföretag måste ha för att även under stressade förhållanden kunna fortsätta sin verksamhet.

Som huvudregel ska solvenskapitalkravet beräknas enligt en standardformel, som är avsedd att återspegla riskprofilen hos de flesta försäkringsföretag. I ett

livförsäkringsföretag utgör försäkringsrisk typiskt sett, efter marknadsrisk, den största risken. Annullationsrisk är i sin tur en av de mest betydelsefulla underkategorierna av försäkringsrisker i ett livförsäkringsföretag. Solvenskapitalkravet ska beräknas så att det säkerställs att alla kvantifierbara risker som företaget är exponerat mot beaktas (jfr prop. 2015/16:9 s. 270).

Som konstaterats ovan i avsnitt 3.1, har det förekommit och förekommer annullationer av försäkringsavtal hos Skandia Liv. Det innebär att bolaget är utsatt för risker kopplade till annullationer.

I december 2016 beslutade Skandia Livs styrelse om en ny beräkningsmetod för solvenskapitalkravet, som resulterade i att solvenskapitalkravet för annullationsrisk sjönk från 16,8 miljarder till noll kronor. Skandia Liv motiverade då sitt beslut med att bolaget ökat sina försäkringstekniska avsättningar för annullationer samt att försäkringsvillkoren och bolagets tolkning av Solvens 2-förordningen inte ledde till något ytterligare kapitalkrav.

Finansinspektionen har vid upprepade tillfällen sedan Skandia Livs rapportering om väsentlig händelse i januari 2017 ifrågasatt hur beslutet att fastställa solvenskapitalkravet för annullationsrisk till noll överensstämmer med tillämpliga bestämmelser. I den omfattande kommunikation som har förekommit mellan bolaget och Finansinspektionen efter rapporteringen av väsentlig händelse har det framkommit att även bolagets egen riskhanteringsfunktion har ifrågasatt huruvida bolagets tillämpning av regelverket har varit korrekt. Finansinspektionen har också upplyst Skandia Liv om att bolaget måste beräkna ett solvenskapitalkrav för annullationsrisk. Skandia Liv medger numera att solvenskapitalkravet för annullationer bör vara större än noll om annullationer förekommer.

Skandia Liv ska beräkna solvenskapitalkravet enligt standardformeln. Det innebär att bolaget ska beräkna ett primärt solvenskapitalkrav, som ska innefatta kapitalkravet för livförsäkringsrisk. Annullationsrisk är en undergrupp till livförsäkringsrisk och ska beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk. Genom att bestämma solvenskapitalkravet för annullationsrisk till noll, trots att bolaget är utsatt för risker på grund av annullationer, har Skandia Liv underlåtit att följa tillämpliga bestämmelser om beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln i 8 kap. 4–6 §§ FRL, 7 kap. 21 § försäkringsföreskrifterna och artikel 142 i Solvens 2-förordningen. Det innebär också att Skandia Liv har åsidosatt kravet i 8 kap. 2 § FRL, på att beakta alla mätbara risker som bolaget är utsatt för.

Eftersom Skandia Liv inte har beaktat annullationsrisk vid beräkningen av solvenskapitalkravet har kapitalkravet för försäkringsrisker blivit felberäknat. Det har medfört att Skandia Livs solvenskapitalkrav inte har uppnått den skyddsnivå som anges i 8 kap. 1 § FRL. Vad Skandia Liv invänt om att bolaget har avvaktat Finansinspektionens återkoppling motiverar inte någon annan bedömning, i synnerhet som Finansinspektionen uttryckligen ifrågasatt den beräkningsmodell som bolaget har hänvisat till.

Skandia Liv har redovisat att nödvändiga förändringar kopplade till annullationsrisken vid beräkning av solvenskapitalkravet har genomförts från och med det fjärde kvartalet 2019. Det påverkar inte bedömningen att Skandia Liv har brutit i sin regelefterlevnad från och med det fjärde kvartalet 2016 till och med i vart fall det tredje kvartalet 2019.

3.3 Brister i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget

Inledning

Finansinspektionen har i denna del att ta ställning till om Skandia Liv har brutit i sin regelefterlevnad genom att inte upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag som innehåller de beskrivningar och den dokumentation som krävs för att beräkningarna ska kunna förstås och rekonstrueras.

Skandia Liv har invänt att beräkningsunderlaget uppfyller de krav som framgår av försäkringsföreskrifterna. Bolaget har dock medgett att beräkningsunderlaget kan ha vissa brister på detaljnivå, men anser att det är möjligt att förstå och rekonstruera beräkningarna om man tar hänsyn till produktvillkor och andra kompletterande dokument.

Skandia Liv har även förklarat att bolaget har vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med bristerna och det ska vidta ytterligare åtgärder för att på ett mer tydligt och sammanhållet sätt beskriva hela processen samt underlätta rekonstruktion och kontroll av att de försäkringstekniska avsättningarna har beräknats på ett ansvarsfullt sätt.

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Det framgår av 10 kap. 23 § FRL att ett försäkringsföretag ska upprätta och följa försäkringstekniska riktlinjer, som ska kompletteras med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Dokumenten ska tillsammans innehålla information som ger en fullständig bild av den försäkringstekniska hanteringen av företaget (prop. 2015/16:9 s. 308). Syftet är bland annat att beräkningarna, som en del av företagets riskhantering, ska kunna återskapas och kontrolleras.

Det försäkringstekniska beräkningsunderlaget ska enligt 9 kap. 28 § försäkringsföreskrifterna innehålla den dokumentation som, utöver den dokumentation som ska finnas enligt FRL, Solvens 2-förordningen och 17–27 §§ försäkringsföreskrifterna, behövs för att en person med tillräckliga aktuariella kunskaper, som varken är anställd av eller har ett uppdragsförhållande med företaget, ska kunna förstå och rekonstruera de försäkringstekniska beräkningarna.

Enligt 9 kap. 29 § försäkringsföreskrifterna ska underlaget åtminstone innehålla beskrivningar av de beräkningsformler och metoder som företaget använder, de beräkningsmetoder som ingår i beräkningsformlerna, de statistiska och

ekonomiska modeller som företaget använder vid skattningen av beräkningsparametrar och eventuellt tillämpade expertbedömningar.

Bedömning

I samband med den argumentation som följde på Skandia Livs rapportering av väsentlig händelse lämnade bolaget in ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag till Finansinspektionen. Underlaget var enligt Finansinspektionen uppfattning ofullständigt, vilket myndigheten underrättade bolaget om. När Finansinspektionen öppnade undersökningen begärde myndigheten att Skandia Liv skulle redogöra för om och hur det försäkringstekniska beräkningsunderlaget uppfyllde kraven i gällande bestämmelser. Skandia Liv svarade att bolaget hade arbetat om dokumentationen, och lämnade in ett omarbetat försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Enligt bolaget uppfyller detta underlag de krav som framgår av gällande bestämmelser.

Finansinspektionen konstaterar att formlerna i Skandia Livs försäkringstekniska beräkningsunderlag anges på en övergripande nivå. Det saknas ett stort antal beskrivningar av beräkningsformler och parametrar i beräkningsunderlaget. Som exempel kan nämnas att det saknas grundläggande information, såsom uppgifter om hur kontraktsgränser definieras och om annuitetsfunktioner. Det framgår inte heller av beräkningsunderlaget vilka bakomliggande antaganden som har använts vid beräkningen av förväntade utbetalningar och hur värdet av dessa förändras över tid. Vidare saknas förklaringar till vissa termer som avser flytt- och återköpsutbetalningar.

Undersökningen visar också att bolaget använder en och samma beteckning för diskonteringsräntan oavsett om det är en bruttoränta eller en nettoränta. Detta gör att det är otydligt hur och när skatte- och kostnadsavdrag används. Av underlaget framgår inte heller tydligt om Skandia Liv tillämpar en stokastisk eller deterministisk modellering när bolaget beräknar bästa skattningen samt om det är spotränta eller forwardränta som används vid beräkningen. Det framgår också av beräkningsunderlaget att Skandia Livs kostnads- och skatteflöden modelleras som en procentsats av bästa skattningen. Det leder till ett cirkulärt resonemang som inte förklaras i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget.

Vad gäller hänvisningar till produktvillkor och andra kompletterande dokument konstaterar Finansinspektionen att uppgifter om produktvillkoren varken framgår direkt av det inlämnade beräkningsunderlaget eller indirekt genom hänvisningar till produktvillkor eller andra dokument. Finansinspektionen noterar vidare att Skandia Liv inte har lämnat in några uppgifter om villkor. Skandia Liv har inte heller lämnat in de dokument som innehåller mer detaljerade uppgifter om antaganden och parametrar och som bolaget självt anser behövs för att beräkningarna ska kunna förstås och rekonstrueras.

Undersökningen visar alltså att det finns ett stort antal allvarliga brister i bolagets försäkringstekniska beräkningsunderlag. En förväxling av de två räntetyperna spotränta och forwardränta kan leda till betydande skillnader i resultatet av

beräkningen av underliggande kassaflöden. Det innebär en stor risk för att det görs en felaktig värdering av bästa skattningen. Därför är det mycket viktigt att det tydligt framgår vilken ränta som används. Det är också av stor betydelse att det tydligt framgår om bolaget använder en stokastisk eller deterministisk modellering när bolaget beräknar bästa skattningen, eftersom det annars är svårt att förstå hur beräkningarna har gjorts. Avsaknaden av parametrar och förklaringar av beräkningsmetoder gör att det är oklart hur beräkningarna ska förstås och återskapas. De brister som Finansinspektionen har konstaterat innebär alltså att det inte går att återskapa hur Skandia Liv beräknat de försäkringstekniska avsättningarna. Det leder bland annat till att det inte går att förstå hur förväntade utbetalningar som grundar sig på bolagets åtaganden har beräknats inom övrig livförsäkringsverksamheten.

Sammanfattningsvis bedömer Finansinspektionen att det försäkringstekniska beräkningsunderlag som myndigheten tagit del av inte innehåller den dokumentation och de beskrivningar som krävs enligt tillämpliga bestämmelser. Eftersom det har saknats korrekt och fullständig dokumentation har en utomstående person med tillräckliga aktuariella kunskaper inte kunnat förstå och rekonstruera de försäkringstekniska beräkningarna. Bolagets försäkringstekniska beräkningsunderlag uppfyller därmed inte de krav som anges i 9 kap. 28 och 29 §§ försäkringsföreskrifterna. Vad Skandia Liv har invänt om att beräkningsunderlaget uppfyller kraven i försäkringsföreskrifterna motiverar inte en annan bedömning.

4 Övervägande om ingripande

4.1 Tillämpliga bestämmelser

Den 1 augusti 2017 trädde nya bestämmelser om ingripanden i 18 kap. FRL i kraft. Bestämmelserna innebär bland annat att det som tidigare kallades straffavgift i stället benämns sanktionsavgift. Vidare infördes särskilda bestämmelser där det anges vilka omständigheter som Finansinspektionen ska ta hänsyn till vid valet av ingripande. Enligt en övergångsbestämmelse ska äldre föreskrifter gälla för överträdelser som inträffade innan de nya bestämmelserna trädde i kraft.

De överträdelser av regelverket som Finansinspektionen har konstaterat påbörjades en tid innan de nya reglerna om ingripande trädde i kraft, men pågick även efter ikraftträdandet. Finansinspektionen anser att utgångspunkten vid tillämpningen av både de tidigare och de senare bestämmelserna är att alla relevanta omständigheter ska beaktas vid valet av ingripande. Det är därför även vid tillämpning av de äldre reglerna relevant att ta hänsyn till de omständigheter som numera framgår av lagen.

Nedan redogör Finansinspektionen för den nu gällande lydelsen av relevanta bestämmelser i 18 kap. FRL. I förekommande fall anges i vilka avseenden bestämmelserna före den 1 augusti 2017 hade ett annat innehåll.

Det framgår av 18 kap. 1 § FRL att Finansinspektionen ska ingripa om ett försäkringsföretag har åsidosatt sina skyldigheter enligt lagen, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets försäkringstekniska riktlinjer, beräkningsunderlag eller sådana styrdokument som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet.

Av 18 kap. 2 § FRL framgår att ett ingripande med stöd av 1 § samma kapitel, sker genom utfärdande av ett föreläggande att vidta rättelse inom viss tid, genom förbud att verkställa beslut eller genom anmärkning. Om en överträdelse är allvarlig ska försäkringsföretagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, en varning meddelas.

I 18 kap. 3 § första stycket FRL anges att Finansinspektionen vid valet av ingripande ska ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar. Någon liknande bestämmelse fanns inte i FRL före 2017 års lagändringar. Uppräkningen i bestämmelsen består av sådana omständigheter som typiskt sett är relevanta och som kan påverka valet av ingripande i både förmildrande och försvårande riktning. Uppräkningen är inte uttömmande. Av förarbetena framgår att alla relevanta omständigheter ska beaktas vid val av ingripande (prop. 2016/17:173 s. 625).

I 18 kap. 3 § andra stycket FRL föreskrivs att Finansinspektionen får avstå från ingripande om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, om försäkringsföretaget gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot företaget och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

I 18 kap. 3 a § första stycket FRL anges att det i försvårande riktning ska beaktas om försäkringsföretaget tidigare har begått en överträdelse. I andra stycket samma paragraf anges att det i förmildrande riktning ska beaktas om företaget i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning och företaget snabbt har upphört med överträdelsen sedan den anmälts eller påtalats av Finansinspektionen. Någon liknande bestämmelse fanns inte i FRL före 2017 års lagändringar.

Finansinspektionen får enligt 18 kap. 16 § FRL förena en anmärkning eller varning med en sanktionsavgift.

Det framgår av 18 kap. 17 § FRL att sanktionsavgiften ska fastställas till lägst 5 000 kronor och högst 50 miljoner kronor. Avgiften får dock inte överstiga tio procent av försäkringsföretagets omsättning närmast föregående räkenskapsår. Avgiften får inte heller vara så stor att försäkringsföretaget därefter inte uppfyller kraven på stabilitet enligt 4 kap. 1 § FRL.

När sanktionsavgiftens storlek fastställs ska, enligt 18 kap. 18 § FRL, särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 3 § första stycket och 3 a § samma kapitel samt till försäkringsföretagets finansiella ställning och, om det

går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av regelöverträdelsen. Även före 2017 års lagändringar fanns en liknande bestämmelse. Då föreskrevs att särskild hänsyn skulle tas till hur allvarlig den överträdelse var som hade lett till anmärkningen eller varningen och hur länge överträdelsen hade pågått.

4.2 Skandia Livs inställning

Skandia Liv har bestritt att bolaget har åsidosatt sina skyldigheter enligt regelverken i sådan omfattning att ett ingripande ska ske enligt 18 kap. 1 § FRL. I denna del har bolaget anfört i huvudsak följande.

Skandia Liv fick genom Finansinspektionens avstämningskrivelse ökad klarhet i myndighetens syn på modelleringen av bästa skattningen vad gäller annullationer och kapitalkrav för annullationsrisk. Bolaget gjorde därefter de nödvändiga förändringarna av metoden under fjärde kvartalet 2019.

Vid metodförändringen under fjärde kvartalet 2016 förstärkte Skandia Liv de försäkringstekniska avsättningarna med ca 16 miljarder kronor, varav cirka 7 miljarder kronor var kopplade till övrig livförsäkring. De brister som har konstaterats har påverkat kassaflödesprofilen, men har enligt bolaget haft endast en ringa betydelse för nivån på bästa skattningen. 2016 års beräkningsmetod av bästa skattningen anpassades genom de förändringar som gjordes under fjärde kvartalet 2019. Det innebär att flytt och återköp värderades genom faktiska kassaflöden utifrån bolagsspecifika antaganden om flytt- och återköpssannolikheter. Efter förändringarna framkom det att de försäkringstekniska avsättningarna sänktes med cirka 0,4 miljarder kronor. Det innebär enligt Skandia Liv att bristerna i kassaflödesprofilen inte har varit av sådan karaktär att bolaget kan anses ha åsidosatt sina skyldigheter enligt tillämpliga bestämmelser. Skandia Liv anser att det är uppenbart att bolaget har uppfyllt det övergripande kravet på försäkringstekniska avsättningar i 5 kap. 3 § FRL.

Skälet till att kapitalkravet för annullationsrisk har varit noll är enligt Skandia Liv att beräkningen följer av beräkningsmodellen för bästa skattningen. Bolaget uppfattade att det hade en pågående dialog med Finansinspektionen om den modifierade metoden för att värdera försäkringstekniska avsättningar. Eftersom Skandia Liv avvaktade myndighetens bedömning av den modifierade metoden, så dröjde det till det fjärde kvartalet 2019 innan bolaget fastställde och införde nödvändiga beräkningar av solvenskapitalkravet för annullationsrisk. Enligt Skandia Liv har bolagets kapitalbas dock vida överstigit den nivå som regelverket kräver. Solvenskvoten har överstigit 400 procent sedan fjärde kvartalet 2016. Under handläggningen av ärendet om rapportering av väsentlig händelse skapade Skandia Liv också en buffert på 4,6 miljarder kronor för kapitalkrav för annullationsrisk i avvaktan på att Finansinspektionen skulle avgöra ärendet. Denna buffert täckte med god marginal det ökade kapitalkravet, som bolaget beräknade och rapporterade per fjärde kvartalet 2019. De förändringar som nu har genomförts har medfört störst påverkan på kapitalkravet

för annullationsrisk, som har fastställts till 1,3 miljarder kronor och har lett till en ökning av det totala solvenskapitalkravet med ca 0,3 miljarder kronor.

När det gäller det försäkringstekniska beräkningsunderlaget har Skandia Liv uppgett att bolaget har vidtagit åtgärder för att rätta till de brister som Finansinspektionen har påtalat. Trots bristerna i beräkningsunderlaget har, enligt Skandia Liv en person med tillräckliga aktuariella kunskaper utifrån det befintliga underlaget, produktvillkor och kompletterande dokument kunnat förstå och rekonstruera de försäkringstekniska beräkningarna.

Vad gäller hanteringen av ärendena rapporterade bolaget beslutet om ny metod till Finansinspektionen som en väsentlig händelse i januari 2017. Därefter hölls flera möten mellan bolaget och Finansinspektionen. På mötena förklarade bolaget metoden och dess bakomliggande materia samt processen inför styrelsens beslut om metodförändringen. Enligt Skandia Liv har bolaget, med tanke på dialogen med Finansinspektionen, haft befogade förväntningar på återkoppling om den modifierade metoden. Enligt Skandia Liv måste detta ha stått klart för Finansinspektionen. Bolaget fick kritik från Finansinspektionen för att det inte hade förankrat beslutet om den metodförändring som genomfördes i december 2016. Bolaget uppfattade därför att Finansinspektionen förväntade sig att bolaget skulle avvakta med att vidta ytterligare åtgärder tills myndigheten hade lämnat sin bedömning om de komplicerade metodförändringarna. Skandia Liv har också noterat att Finansinspektionen beslutade om sanktionsprövningen i november 2019, trots att myndigheten under lång tid hade haft kunskap om och ifrågasatt den metodförändring som skedde under fjärde kvartalet 2016.

Vidare har Skandia Liv påpekat att Finansinspektionen, när myndigheten bedömer om ett ingripande enligt 18 kap. 1 § FRL ska göras, särskilt bör beakta bolagets kapitalstyrka, de marginella effekter som uppkom i samband med de korrigeringar av metoden som gjordes under 2019 samt den buffert som Skandia Liv har skapat i avvaktan på genomförandet av den modifierade metoden. Skandia Liv har framhållit att bolaget i alla avseenden har agerat transparent och samarbetat med Finansinspektionen.

4.3 Överträdelserna kräver ingripande

Finansinspektionens undersökning visar att det har funnits brister i Skandia Livs beräkning av försäkringstekniska avsättningar, i beräkningen av solvenskapitalkravet för annullationsrisk och i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget.

De konstaterade bristerna innebär att Skandia Liv har åsidosatt sina skyldigheter enligt FRL och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet. Reglerna som har överträtts är centrala i skyddet för försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade. Överträdelserna kan därmed inte anses vara ringa.

Skandia Liv har anfört att bolaget anser att överträdelserna bör betraktas som ursäktliga på grund av att bolaget har väntat på återkoppling om bolagets metod för beräkning av bästa skattningen.

Finansinspektionen kan avstå från att ingripa om överträdelserna har varit ursäktliga. Det är dock varje försäkringsföretags skyldighet att se till att gällande regler följs. Finansinspektionen har vid upprepade tillfällen upplyst Skandia Liv om myndighetens syn på tillämpliga bestämmelser för beräkningen av solvenskapitalkravet för annullationsrisk, bästa skattningen och försäkringstekniska avsättningar. Finansinspektionen har också ifrågasatt bolagets tillämpning av dessa bestämmelser. Mot den bakgrunden finns inte någon anledning för Finansinspektionen att avstå från att ingripa med hänsyn till att överträdelserna skulle ha varit ursäktliga.

Inte heller den omständigheten att Skandia Liv numera har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristerna utgör, i ett fall som det förevarande, något skäl mot att ingripa mot bolaget. Som Finansinspektionen närmare återkommer till i nästa avsnitt är det fråga om allvarliga överträdelser.

Sammanfattningsvis anser Finansinspektionen alltså att de konstaterade bristerna har varit sådana att det finns skäl att ingripa mot Skandia Liv.

4.4 Val av ingripande

Som redovisats ovan ska Finansinspektionen vid valet av ingripande ta hänsyn till bl.a. hur allvarlig överträdelserna är och hur länge den har pågått.

Överträdelserna är allvarliga och har pågått under lång tid

Skandia Liv har, som framgår av detta beslut, överträtt reglerna om beräkning av försäkringstekniska avsättningar, om beräkning av solvenskapitalkravet för annullationsrisk och om försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Dessa regler syftar till att säkerställa att ett försäkringsföretag vid varje tidpunkt kan uppfylla sina åtaganden gentemot försäkringstagarna. De syftar även till att säkerställa att de försäkringstekniska avsättningarna beräknas på ett ansvarsfullt sätt, att de går att rekonstruera och kontrollera i efterhand samt att företaget håller ett tillräckligt buffertkapital som ska kunna täcka alla oförutsedda förluster i verksamheten. De konstaterade överträdelserna innebär att Skandia Liv har brutit mot bestämmelser som reglerar de mest centrala delarna i ett försäkringsföretags verksamhet och som syftar till ett effektivt kund- och konsumentskydd.

Skandia Liv har, enligt Finansinspektionens bedömning, inte uppfyllt kravet på en ansvarsfull beräkning av bolagets försäkringstekniska avsättningar. Överträdelserna av reglerna om försäkringstekniska avsättningar har lett till att Skandia Liv har riskerat att ha underskattat sina försäkringstekniska avsättningar och att bolagets solvenssituation har blivit felbedömd. För att bolaget ska kunna uppfylla de skyldigheter som följer av ingångna försäkringsavtal är det av

avgörande betydelse att åtagandena är rätt värderade och att de försäkringstekniska avsättningarna bygger på korrekta antaganden och metoder.

Skandia Liv har inte heller uppfyllt kraven på beräkning av ett solvenskapitalkrav för annullationsrisk. Det är enligt Finansinspektionens bedömning en allvarlig överträdelse, eftersom det innebär att bolagets kapitalkrav inte täcker bolagets alla försäkringsrisker. Det har inneburit att solvenskapitalkravet har felberäknats, vilket innebär en risk för att bolaget har underskattat det totala solvenskapitalkravet. Det har också inneburit en risk för att bolaget inte har en tillräcklig kapitalbas (buffertkapital) för att kunna täcka alla oförutsedda förluster i verksamheten.

Överträdelserna av reglerna om försäkringstekniska avsättningar och solvenskapitalkrav har inneburit en risk för att styrelsen och ledningen inte har haft kännedom om det verkliga kapitalbehovet och kapitalsituationen i bolaget. En sådan avsaknad av insikt i bolagets verksamhet har medfört en risk för att bolagets ledning och styrelse inte har haft en korrekt bild av och kontroll över bolagets risker, vilket krävs för att säkerställa att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt.

Finansinspektionen konstaterar att Skandia Liv i denna del haft ett flertal invändningar. Således har Skandia Liv invänt att de förändringar som bolaget gjorde under fjärde kvartalet 2019 endast gav marginella effekter på nivån på bästa skattningen och solvenskapitalkravet för annullationsrisk. Finansinspektionen ifrågasätter den bedömningen. Solvenskapitalkravet för annullationsrisk var 16,8 miljarder kronor innan Skandia Liv ändrade sitt sätt att beräkna solvenskapitalkravet och försäkringstekniska avsättningar för annullationer. Enligt bolagets yttrande är solvenskapitalkravet för annullationsrisk numera 1,3 miljarder kronor. Det är enligt Finansinspektionens uppfattning en anmärkningsvärd skillnad mellan de båda solvenskapitalkraven. De beräkningar som Skandia Liv har hänvisat till inkluderar, utöver de ändringar som har gjorts avseende annullationer, även andra ändringar som har gjorts under 2019, såsom ändrad värdering av kostnader. Finansinspektionen anser därför att det inte är möjligt att utifrån de uppgifter som Skandia Liv har lämnat till inspektionen avgöra hur stor påverkan de vidtagna åtgärderna som gäller annullationer faktiskt har haft på nivån på bolagets solvenskapitalkrav.

En uppskattning¹³ av effekten på solvenskapitalkravet för annullationsrisk, utifrån en korrekt tillämpning av aktuella bestämmelser, borde enligt Finansinspektionens uppfattning bli betydligt högre än vad Skandia Liv har uppgett. Vad gäller Skandia Livs uppgift om en solvenskvot på 400 procent innefattar denna uppgift dessutom, utöver övrig livförsäkringsverksamheten, även tjänstepensionsverksamheten, som omfattas av andra bestämmelser.¹⁴

¹³ Uppskattningen baseras på Skandia Livs återköps- och flyttresultat för åren 2017–2019 och solvensrapporteringen för år 2018.

¹⁴ Övergångsregleringen (se avsnitt 2 ovan) innebär att äldre bestämmelser om kapitalkrav (erforderlig solvensmarginal) får tillämpas på tjänstepensionsverksamheten. Det kapitalkravet är

Finansinspektionen noterar även att riskmarginalen påverkas väsentligt av en ändring i solvenskapitalkravet samt att annullationsfrekvensen inte endast har marginell betydelse för nivån på bästa skattningen. Finansinspektionen ifrågasätter därför tillförlitligheten i de siffror som Skandia Liv har presenterat.

Härutöver har Skandia Liv invänt att bolaget har uppfyllt det övergripande kravet på försäkringstekniska avsättningar genom att sätta av cirka sju miljarder kronor i just detta syfte. Skandia Liv har inte på något sätt redovisat hur bolaget har kommit fram till detta belopp. Vid sådant förhållande kan inte den avsättning som Skandia Liv har gjort påverka huruvida det föreligger en brist i förhållande till de försäkringstekniska regler som gäller. Finansinspektionen anser att avsättningen inte heller påverkar hur allvarligt det finns skäl att se på regelöverträdelserna.

Slutligen har Skandia Liv invänt att bolaget i avvaktan på Finansinspektionens bedömning har avsatt en kapitalbuffert för annullationsrisk i bolagets interna kapitalmodell. Enligt Skandia Liv har det därför inte funnits någon risk för att bolaget inte har haft en tillräcklig kapitalbas för att kunna fortsätta verksamheten även under stressade förhållanden. Finansinspektionen konstaterar att en intern buffert, som inte har beräknats utifrån gällande bestämmelser och därmed inte framgår av solvensbalansräkningen, inte kan ersätta ett korrekt beräknat solvenskapitalkrav.

Sammanfattningsvis anser Finansinspektionen att det är mycket allvarligt att bolaget har använt egna och särkonstruerade beräkningar och metoder i stället för att tillämpa regelverkets bestämmelser.

Vad Skandia Liv invänt påverkar således inte bedömningen av överträdelsernas allvar enligt Finansinspektionens mening. Härutöver vill Finansinspektionen framhålla följande.

Bristerna i dokumentationen i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget har inneburit att andra personer än de som har gjort beräkningarna inte har kunnat kontrollera och återskapa dem. Det har gjort den försäkringstekniska hanteringen i Skandia Liv mycket personberoende. Bristerna i dokumentationen har också försvårat Finansinspektionens tillsyn, eftersom det inte har varit möjligt att förstå och rekonstruera bolagets beräkningar.

Vid bedömningen av överträdelsernas allvar går det enligt Finansinspektionens mening inte heller att bortse från att de, som framhållits tidigare i detta beslut, har pågått under lång tid, från fjärde kvartalet 2016 till dess Skandia Liv har uppgett sig ha rättat till bristerna, det vill säga till det fjärde kvartalet 2019.

Finansinspektionen anser slutligen att det även är försvårande att Skandia Liv under hela den period som avses har uppvisat dessa allvarliga brister i

lägre än ett riskkänsligt kapitalkrav enligt Solvens 2-regelverket. Detta påverkar fastställandet av solvenskvoten, dvs. förhållandet mellan kapitalbas och erforderlig solvensmarginal.

beräkningen av försäkringstekniska avsättningar och beräkningen av solvenskapitalkravet trots att myndigheten vid upprepade tillfällen sedan 2017 har uppmärksammat bolaget på att det behövde vidta åtgärder för att leva upp till regelverkens krav. Först efter det att Skandia Liv underrättats om att Finansinspektionen inlett en sanktionsprövning mot bolaget har det vidtagit rättelser.

Det föreligger inte några förmildrande omständigheter

Skandia Liv har invänt mot ett ingripande med hänvisning till att bolaget inte vidtog några åtgärder eftersom man väntade på återkoppling från Finansinspektionen om bolagets justerade beräkningsmodell. I denna del kan följande konstateras. En bedömning av Skandia Livs verksamhet på det sätt som bolaget efterfrågat kan inte anses ingå i Finansinspektionens serviceskyldighet. Finansinspektionen har dock – som framgår i avsnitt 1.2, 3.1 och 3.2 – tydligt informerat Skandia Liv dels om att bolaget inte kan underlåta att beräkna ett solvenskapitalkrav för annullationsrisk, dels om att bolaget måste beakta annullationer när det beräknar försäkringstekniska avsättningar. Även efter det att Skandia Liv hade återkommit till Finansinspektionen med en justerad beräkningsmodell ifrågasatte myndigheten bolagets tillämpning av regelverkets krav. Finansinspektionen har alltså återkopplat i form av upplysningar och vägledning. Eftersom Skandia Liv har uppmärksamrats på brister har bolaget också haft möjlighet att vidta åtgärder. Det är vidare Skandia Livs ansvar att säkerställa att bolaget följer tillämpliga bestämmelser. Mot bakgrund av vad som nu har sagts ger bolagets invändning inte anledning till någon annan bedömning av allvaret i överträdelserna.

Skandia Liv har vidare invänt mot ett ingripande att bolaget har agerat transparent och samarbetat med Finansinspektionen och därmed underlättat undersökningen.

Som framgår ovan ska Finansinspektionen i förmildrande riktning beakta om ett bolag i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat utredningen, dock endast om bolaget även snabbt har upphört med överträdelserna sedan den påtalats av Finansinspektionen. Enligt förarbetena förutsätter detta att företaget självmant för fram viktig information som Finansinspektionen inte redan förfogar över och att företaget snarast upphör med överträdelserna (prop. 2016/17:173 s. 626).

Finansinspektionen konstaterar att Skandia Liv inte har lämnat in dokumentation som bolaget självt uppger är nödvändig för att förstå och återskapa de försäkringstekniska beräkningarna. Vidare har flera av de förklaringar som Skandia Liv har lämnat varit motsägelsefulla. Bolaget har även ändrat grunderna för sina beräkningar, vilket har krävt ett omfattande utredningsarbete av Finansinspektionen. Mot bakgrund av detta anser Finansinspektionen att Skandia Livs samarbete inte har varit av ett sådant slag att bolaget i väsentlig mån kan anses ha underlättat myndighetens undersökning.

Bolaget har inte heller snabbt upphört med överträdelserna sedan dessa har påtalats av Finansinspektionen. Redan i februari 2017 påtalade Finansinspektionen för Skandia Liv att bolaget inte uppfyllde regelkraven. Först under fjärde kvartalet 2019 vidtog Skandia Liv åtgärder för att rätta till bristerna.

Vad som nu sagts innebär att Skandia Liv inte har underlättat utredningen genom ett aktivt samarbete och snabbt upphört med överträdelserna sedan dessa påtalats av Finansinspektionen. Vad Skandia Liv har invänt kan alltså inte ses som en förmildrande omständighet.

Skandia Liv ska tilldelas en varning

Sammanfattningsvis bedömer alltså Finansinspektionen att de konstaterade överträdelserna är allvarliga. Valet står då, vilket framgår av 18 kap. 2 § FRL, mellan att återkalla tillståndet och att tilldela Skandia Liv en varning. Vid denna bedömning konstaterar Finansinspektionen att det är tillräckligt att, trots överträdelsernas allvar, tilldela bolaget en varning. Finansinspektionen har då särskilt beaktat de rättelser som Skandia Liv har vidtagit och att det saknas skäl att anta att Skandia Liv kommer att begå överträdelser på nytt (jfr prop. 2003/04:109 s. 53 f.).

4.5 Sanktionsavgift

Skandia Livs överträdelser har varit av en sådan art och omfattning att varningen ska förenas med en sanktionsavgift. Sanktionsavgiften får bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 50 miljoner kronor. Den får dock inte överstiga tio procent av bolagets omsättning närmast föregående räkenskapsår.

Vilka poster som ingår i omsättningen för ett försäkringsföretag beror på vilken typ av försäkringsverksamhet som försäkringsföretaget driver. Omsättningen för livförsäkringsföretag utgörs av premieinkomsten efter avgiven återförsäkring (prop. 2016/17:162 s. 765). Enligt Skandia Livs senast fastställda årsredovisning (2019) hade bolaget en omsättning på cirka 34 miljarder kronor. Tio procent av omsättningen skulle därför överstiga 50 miljoner kronor, varför det senare beloppet är den högsta möjliga sanktionsavgiften.

Sanktionsavgiftens storlek ska ses som en gradering av överträdelsernas allvar. Finansinspektionen har inte kunnat fastställa i vilken mån bolaget har gjort någon vinst till följd av regelöverträdelserna. I övrigt redogör Finansinspektionen i avsnitt 4.4 för myndighetens bedömning av överträdelserna. De omständigheter som där anges som grund för valet av sanktion är sådana som även bör beaktas när sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas.

Med hänsyn till Skandia Livs finansiella ställning och till att överträdelserna rör centrala delar av verksamheten i ett försäkringsföretag samt har pågått under lång tid anser Finansinspektionen att sanktionsavgiften bör bestämmas till ett förhållandevis högt belopp. Finansinspektionen fastställer därför

sanktionsavgiften till 35 miljoner kronor. Denna sanktionsavgift är inte så stor att bolagets soliditets- och likviditetskrav enligt 4 kap. 1 § FRL äventyras.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Finansinspektionen när beslutet har vunnit laga kraft.

FINANSINSPEKTIONEN

Sven-Erik Österberg
Styrelseordförande

Johanna Borg
Senior jurist

Beslutet har fattats av Finansinspektionens styrelse (Sven-Erik Österberg, ordförande, Maria Bredberg Pettersson, Charlotte Zackari, Peter Englund, Astri Muren, Stefan Nyström, Mats Walberg och Erik Thedéen, generaldirektör) efter föredragning av seniora juristen Johanna Borg. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Eric Leijonram, den biträdande verksamhetsområdeschefen Per Griberg, avdelningschefen Sabina Arama Ström, den biträdande avdelningschefen Per Jakobsson, den seniora aktuarien Birgitta Hjelmberg, aktuarien Maryna Lundgren och juristen Therese Andreasson deltagit.

Bilagor

Bilaga 1 – Hur man överklagar

Bilaga 2 – Tillämpliga bestämmelser

Kopia: Livförsäkringsbolaget Skandias verkställande direktör

DELGIVNINGSKVITTO

FI Dnr 18-16720
Delgivning nr 1

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Varning och sanktionsavgift

Handling:

Beslut avseende varning och sanktionsavgift till Livförsäkringsbolaget Skandia Liv, ömsesidigt, meddelat den **22 april 2020**.

Jag har denna dag tagit del av handlingen.

.....
DATUM

.....
NAMNTECKNING

.....
NAMNFÖRTYDLIGANDE

.....
EV. NY ADRESS

.....

.....

.....

Detta kvitto ska sändas tillbaka till Finansinspektionen **omgående**. Om kvittot inte skickas tillbaka kan delgivning ske på annat sätt, t.ex. genom stämningsman.

Om du använder det bifogade kuvertet är återsändandet gratis.

Glöm inte att **ange datum** för mottagandet.

Hur man överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm, eller till finansinspektionen@fi.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets nummer
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Finansinspektionen inom tre veckor från den dag ni fått del av beslutet.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Finansinspektionen att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.

Bilaga 2 – Tillämpliga bestämmelser

Beräkningen av försäkringstekniska avsättningar

Enligt 5 kap. 3 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), FRL, ska ett försäkringsföretag göra försäkringstekniska avsättningar för sina åtaganden med anledning av ingångna försäkringsavtal.

De försäkringstekniska avsättningarna ska motsvara det belopp som försäkringsföretaget skulle få betala om det omedelbart skulle föra över sina åtaganden till ett annat försäkringsföretag, som är oberoende och som har intresse av att transaktionen genomförs.

I 5 kap. 4 § FRL anges att beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna ska grundas på antaganden om riskmått, räntesatser och driftskostnader som var för sig är ansvarsfulla, tillförlitliga och objektiva.

I 5 kap. 5 § första stycket FRL anges att de försäkringstekniska avsättningarna ska utgöras av summan av en bästa skattning av framtida kassaflöden enligt 6, 7 och 9-12 §§ samt en riskmarginal enligt 13 §.

Enligt 5 kap. 6 § FRL ska den bästa skattningen av framtida kassaflöden motsvara det förväntade nuvärdet av de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

I 4 kap. 4 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse (försäkringsföreskrifterna) anges att ett försäkringsföretag när det beräknar den bästa skattningen av framtida kassaflöden enligt 5 kap 6 § FRL ska beakta alla inkommande och utgående kassaflöden som krävs för att slutligt reglera försäkringsåtagandena. Alla ersättningar som företaget förväntar sig att betala ut, oavsett om de är garanterade genom avtal eller inte, ska beaktas vid beräkningen.

Enligt 4 kap. 6 § första stycket försäkringsföreskrifterna ska ett försäkringsföretag när det beräknar den bästa skattningen utgå från uppdaterad och trovärdig information och använda realistiska antaganden. Företaget ska utföra beräkningen med lämpliga försäkringsmatematiska och statistiska metoder. Företaget ska i beräkningen även ta hänsyn till nuvärden genom att använda riskfria räntesatser för relevanta durationer.

Enligt artikel 22.1 i Solvens 2-förordningen ska antaganden endast anses realistiska vid tillämpning av artikel 77.2 i Solvens 2-direktivet¹⁵ om de uppfyller följande villkor:

- a) Försäkrings- och återförsäkringsföretaget kan förklara och motivera vart och ett av de antaganden som använts, med beaktande av antagandets betydelse, den osäkerhet som är förknippad med antagandet samt relevanta alternativa antaganden.
- b) De omständigheter under vilka antaganden skulle anses som oriktiga kan tydligt identifieras.

¹⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II).

- c) Om inget annat föreskrivs i detta kapitel är antagandena baserade på egenskaperna hos portföljen av försäkrings- och återförsäkringsförpliktelser, om möjligt oberoende av det försäkringsföretag som innehar portföljen.
- d) Försäkrings- och återförsäkringsföretaget använder antagandena konsistent över tid och inom homogena riskgrupper och klasser, utan godtyckliga förändringar.
- e) Antaganden återspeglar på ett adekvat sätt eventuella underliggande osäkerheter i kassaflödena.

Vid tillämpningen av led c ska försäkrings- och återförsäkringsföretagen endast använda företagsspecifik information, inklusive information avseende skaderegleringens hantering och kostnader, om den återspeglar egenskaperna hos portföljen av försäkrings- eller återförsäkringsförpliktelser bättre än information som inte är begränsad till det specifika företaget, eller om det inte är möjligt att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna på ett ansvarsfullt, tillförlitligt och objektivt sätt utan att använda denna information.

Artikel 77.2 första – tredje styckena i Solvens 2-direktivet har genomförts i svensk rätt genom 5 kap. 6 § FRL (jfr prop. 2015/16:9 s. 573).

I författningskommentaren till 5 kap. 6 § FRL anges bland annat följande. Bestämmelsen om den bästa skattningen ska tolkas utifrån de ansvarsfulla beräkningar som ska utföras enligt 4 §. Detta innebär bland annat att den bästa skattningen av framtida kassaflöden ska bygga på realistiska antaganden utifrån relevanta försäkringsmatematiska och statistiska metoder. Vidare ska hänsyn tas till alla in- och utbetalningar som krävs för att reglera försäkringsåtagandena under deras återstående löptid. (Prop. 2015/16:9 s. 573.)

Beräkning av solvenskapitalkravet för annullationsrisk

Av 7 kap. 1 § första stycket FRL framgår att ett försäkringsföretag ska ha en kapitalbas som minst uppgår till solvenskapitalkravet beräknat enligt 8 kap. 1 § eller 17 kap. 26 §.

I 8 kap. 1 § första stycket FRL anges att solvenskapitalkravet utgör den minsta storlek på det medräkningsbara primärkapitalet som krävs för att försäkringsföretaget med 99,5 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar (skyddsnivå). Denna skyddsnivå ska även beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för var och en av de risker som ingår i solvenskapitalkravet.

Enligt 8 kap. 2 § FRL ska solvenskapitalkravet beräknas med beaktande av alla mätbara risker som företaget är utsatt för.

Vid beräkningen ska minst följande risker beaktas:

1. försäkringsrisker,
2. marknadsrisker,
3. kreditrisker, och
4. operativa risker.

Av 8 kap. 4 § FRL framgår att solvenskapitalkravet ska beräknas enligt en standardformel som anges i 5 §. Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta att ett försäkringsföretag får använda en intern modell enligt 9 kap. 1 § första stycket för att beräkna solvenskapitalkravet.

I 8 kap. 5 § FRL anges att solvenskapitalkravet beräknat enligt standardformeln ska utgöra summan av

- ett primärt solvenskapitalkrav beräknat enligt 6-8 §§, och
- ett kapitalkrav för operativ risk beräknat enligt 9 §, minskat med
- ett justeringsbelopp beräknat enligt 10 §.

I 8 kap. 6 § FRL anges att det primära solvenskapitalkravet ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för minst följande risker:

1. försäkringsrisker,
2. marknadsrisker, och
3. motpartsrisker.

Av 7 kap. 21 § 6 försäkringsföreskrifterna framgår att kapitalkravet för livförsäkringsrisk ska täcka risken för förlust eller negativ förändring av försäkringsåtagandena till följd av ändrade nivåer eller ändrad volatilitet i fråga om uppehåll, upphörande, förnyelse och återköp (annullationsrisk inom livförsäkring).

I 7 kap. 22 § försäkringsföreskrifterna anges att bestämmelser om beräkning av kapitalkrav för livförsäkringsrisk finns i artikel 136-143 i Solvens 2-förordningen.

I artikel 142.1 i Solvens 2-förordningen anges att kapitalkravet för annullationsrisk som avses i artikel 105.3 f i Solvens 2-direktivet¹⁶ ska vara lika med det största av följande kapitalkrav:

- a) Kapitalkravet för risken för en permanent ökning av andelen annullationer.
- b) Kapitalkravet för risken för en permanent minskning av andelen annullationer.
- c) Kapitalkravet för massannullationsrisk.

I artikel 142.2 i Solvens 2-förordningen anges att kapitalkravet för risken för en permanent ökning av andelen annullationer ska motsvara den minskning i primärkapitalet hos försäkrings- och återförsäkringsföretag som skulle bli följden av en omedelbar permanent ökning på 50 procent av utnyttjandet av de relevanta optioner som fastställs i punkterna 4 och 5. Trots detta får ökningen av andelen utnyttjade optioner inte överstiga 100 procent, och ökningen av andelen utnyttjade optioner får endast tillämpas på de relevanta optioner för vilka utnyttjandet av optionen skulle leda till en ökning av de försäkringstekniska avsättningarna utan riskmarginalen.

I artikel 142.3 i Solvens 2-förordningen anges att kapitalkravet för risken för en permanent minskning av andelen annullationer ska motsvara den minskning i primärkapitalet hos försäkrings- och återförsäkringsföretag som skulle bli

¹⁶ Artikel 105.3 f i Solvens 2-direktivet har genomförts i svensk rätt i 7 kap. 21 § punkten 6 i FFFS 2015:8.

följden av en omedelbar permanent minskning med 50 procent av utnyttjandet av de relevanta optioner som fastställs i punkterna 4 och 5. Trots det får minskningen av andelen utnyttjade optioner inte överstiga 20 procent, och minskningen av andelen utnyttjade optioner får endast tillämpas på de relevanta optioner för vilka utövandet av optionen skulle leda till en minskning av de försäkringstekniska avsättningarna utan riskmarginalen.

Enligt artikel 142.4 i Solvens 2-förordningen ska följande alternativ vara relevanta för de ändamål som avses i punkterna 2 och 3:

- a) Alla rättsliga eller avtalsmässiga rättigheter för försäkringstagarna att helt eller delvis häva, återköpa, minska, begränsa eller upphäva försäkringsskydd eller tillåta att försäkringen upphör att gälla.
- b) Alla rättsliga eller avtalsmässiga rättigheter för försäkringstagarna att helt eller delvis införa, förnya, öka, förlänga eller återuppta försäkrings- eller återförsäkringsskydd.

Vid tillämpning av led b ska förändringen av andelen utnyttjade optioner som avses i punkterna 2 och 3 tillämpas på den andel som återspeglar att den relevanta optionen inte utnyttjats.

Av artikel 142.6 i Solvens 2-förordningen framgår att kapitalkravet för massannullationsrisk ska motsvara den minskning i primärkapitalet hos försäkrings- och återförsäkringsföretag som skulle bli följden av en kombination av följande omedelbara händelser:

- a) Uppsägning av 70 procent av de försäkringar som omfattas av åtgärder som avses i artikel 2.3 b iii och iv i Solvens 2-direktivet, för vilka uppsägning skulle leda till en ökning av försäkringstekniska avsättningar utan riskmarginal och om ett av följande villkor är uppfyllda:
 - i) Försäkringstagaren är inte en fysisk person och uppsägning av en sådan försäkring behöver inte godkännas av pensionsfondens förmånstagare.
 - ii) Försäkringstagaren är en fysisk person som agerar till förmån för försäkringens förmånstagare, utom när det finns en familjerelation mellan den fysiska personen och förmånstagarna, eller där försäkringen tecknats för privat egendomsplanering eller arv och antalet förmånstagare enligt försäkringen inte överstiger 20.
- b) Uppsägning av 40 procent av försäkringarna, förutom de som anges under led a för vilka uppsägning skulle leda till en ökning av försäkringstekniska avsättningar utan riskmarginal.
- c) Den minskning med 40 procent av antalet framtida försäkrings- eller återförsäkringsavtal som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna om återförsäkringsavtalen täcker försäkrings- eller återförsäkringsavtal som ska tecknas i framtiden.

De händelser som avses i första stycket ska tillämpas på ett enhetligt sätt på alla berörda försäkrings- och återförsäkringsavtal. I förhållande till återförsäkringsavtal ska den händelse som avses i led a tillämpas på de underliggande försäkringsavtalen.

Vid fastställandet av förlusten i primärkapitalet hos ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag i de fall som avses i leden a och b ska företaget basera beräkningen på den typ av återköp som mest negativt påverkar primärkapitalet hos företaget per enskild försäkring.

Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

I 10 kap. 23 § första stycket FRL anges att ett försäkringsföretag ska upprätta och följa försäkringstekniska riktlinjer. Riktlinjerna ska kompletteras med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Av 9 kap. 28 § försäkringsföreskrifterna framgår att det försäkringstekniska beräkningsunderlaget som avses i 10 kap. 23 § FRL, ska innehålla den dokumentation som, utöver den dokumentation som ska finnas enligt försäkringsrörelselagen, kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 och 17–27 §§, behövs för att en person som varken är anställd av eller har ett uppdragsförhållande med företaget, men som har kunskaper och erfarenheter på minst den nivå som avses i 10 kap. 18 § andra stycket försäkringsrörelselagen och föreskrifter som meddelats med stöd av 10 kap. 26 § 9 FRL, ska kunna förstå och rekonstruera de försäkringstekniska beräkningarna.

Enligt 9 kap. 29 § försäkringsföreskrifterna ska det försäkringstekniska beräkningsunderlaget komplettera och närmare precisera de principer som anges i försäkringsföretagets försäkringstekniska riktlinjer enligt 17–27 §§.

Beräkningsunderlaget ska åtminstone innehålla beskrivningar av

1. de beräkningsformler och metoder som används,
2. de beräkningsparametrar som ingår i beräkningsformlerna,
3. de statistiska och ekonomiska modeller som företaget använder vid skattning av beräkningsparametrar, och
4. eventuellt tillämpade expertbedömningar.

Beräkningsunderlaget ska innehålla ändringshistorik.